

Kemal Gözler
ANAYASA HUKUKUNUN METODOLOJİSİ

Ekin Kitabevi Yayınları
ISBN: 975-7338-39-7

© Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan kitabevinin izni olmaksızın, elektronik, mekanik, fotokopi, ya da her hangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayınlanamaz, depolanamaz.

İkinci Baskı
Temmuz 1999

Baskı: Motif Matbaası

Dizgi ve Sayfa Düzeni: Kemal Gözler
Kapak Düzeni: Kemal Gözler
Düzeltilme: Serkan Bilgin, Berna Güneş, Kürşat Akbıyık, Ayşe Tavaslıoğlu
Eleştirileriniz İçin: gozler@uludag.edu.tr

Dağıtım:
Ekin Kitabevi
Altıparmak Cad.
Burç Pasajı no: 27
BURSA
Tel+Fax: (0224) 223 04 37

Yard.Doç.Dr. Kemal GÖZLER
Uludağ Üniversitesi Öğretim Üyesi

ANAYASA HUKUKUNUN METODOLOJİSİ

Düzeltilmiş ve Genişletilmiş İkinci Baskı

EKİN KİTABEVİ YAYINLARI
B U R S A - 1 9 9 9

“Yeni bir bilimsel gerçeklik, rakiplerini ikna ederek veya onlara aydınlığı göstererek zafer kazanmaz. O zafer kazanır; çünkü, rakipleri ölererek yok olurlar ve yeni bir kuşak, yeni bir düşünce eskisinin yerini almakta tereddüt etmez”.

Max Planck

İÇİNDEKİLER

Giriş.....	1-6
------------	-----

Bölüm 1 **POZİTİVİST TEORİ (s.7-18)**

I. Tabii Hukukun Reddi.....	7
II. Değerlerin Bilinemezliği İlkesi.....	11
III. Pozitivist Teorinin Bilim Anlayışı.....	14
1. Bilimin Konusu Objektif Olarak Bilinebilir Bir Şeydir.....	14
2. Bilim ile Bilimin Konusu Birbirinden Farklı Şeylerdir.....	16
3. Bilimin Görevi Konusunu Sadece Tanımaktır.....	16
4. Hukuk Bilimi Kendisine Yabancı Unsurlardan Arınmalıdır (“Saflık”)....	17

Bölüm 2 **MANTIK (s.19-24)**

Önerme.....	19
Üç Tür Önerme veya Dilin Üç Görevi.....	20
Anayasalar Yaptırmalı Önermelerden Oluşmuştur.....	21
Anayasa Mahkemesi Kararları da Yaptırmalı Önermeler İçerir.....	21
Bilimsel Eserler Bildirmeli Önermeler Kullanır.....	21
Yaptırmalı Önermeler İle Bildirmeli Önermeler Arasındaki Farklar.....	22
Anayasa Normlarının ve Anayasa Mahkemesi Kararlarının Geçerlilik Kriterleri.....	22
Anayasa Hukuku Bilimi Önermelerinin Geçerlilik Kriteri.....	23

Bölüm 3 **ANAYASAL MESELELERİN ÇÖZÜMÜ (s.25-26)**

Bölüm 4 **ANAYASA HUKUKUNUN BİLGİ KAYNAKLARI (s.27-54)**

I. Anayasalar.....	28
A. Türk Anayasaları.....	29
1. Resmî Kaynaklar.....	29
2. Özel Kaynaklar: Anayasa Derlemeleri.....	34
3. İnternette Türk Anayasaları.....	37
B. Yabancı Anayasalar.....	37
1. Türkçe.....	38
2. Fransızca.....	38
3. İngilizce.....	39
4. İnternette Yabancı Anayasalar.....	39
II. Anayasa Mahkemesi Kararları.....	40
A. Türk Anayasa Mahkemesi Kararları.....	41

1. Resmî Yayınlar	41
2. Özel Yayınlar	42
B. Yabancı Anayasa Yargısı Organlarının Kararlarının Bilgi Kaynakları.....	43
1. Fransız Anayasa Konseyi (<i>Conseil constitutionnel</i>) Kararları	43
2. Amerikan Federal Yüksek Mahkemesi Kararları	44
3. Alman Federal Anayasa Mahkemesi	45
4. İtalyan Anayasa Mahkemesi Kararları.....	45
III. Bilimsel Eserler	46
A. Bilimsel Eserlerin Çeşitleri	46
1. Sistematik Eserler	46
a) Türkiye	46
b) Fransa	48
d) Diğer Ülkeler	49
2. Monografiler	50
3. Makaleler: Dergiler (Sürelî Yayınlar).....	51
a) Türk Dergileri	51
b) Fransız Anayasa Hukuku Dergileri.....	53
4. Diğer Eserler	53

Bölüm 5

BİLGİ KAYNAKLARININ TARANMASI VE TEMİN EDİLMESİ (s.55-67)

I. Kaynak Taraması	55
A. Kütüphane Kataloglarından Kaynak Taraması	55
1. Kütüphaneye Giderek	55
a) Eski Sistem: Çekmecelerden Tarama.....	55
b) Yeni Sistem: Bilgisayarla Tarama	56
2. Kütüphaneye Gitmeden: İnternetle Kaynak Tarama.....	57
B. Bibliyografyalardan Kaynak Tarama.....	57
C. <i>Social Sciences Abstracts</i> 'tan Kaynak Tarama.....	58
D. <i>Social Sciences Citation Index</i> 'ten Kaynak Tarama.....	58
E. ULAKBİM Aracılığıyla Kaynak Tarama.....	59
D. İnternet Aracılığıyla Kaynak Tarama	59
II. Kaynak Temin Etme	60
A. Piyasadan Satın Almak	60
B. Kütüphanelerden Temin Etmek	61
1. Millî Kütüphane	61
2. Halk Kütüphaneleri.....	61
3. Uzmanlık Kütüphaneleri.....	62
Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kütüphanesi	62
Açık Raf / Kapalı Raf Sistemi.....	63
Türk Kütüphanelerinin Fakirliği	64
Kütüphaneler Arası Ödünç Servisi.....	65
Anayasa Hukuku Dergileri Nerede Bulunur?	65
C. İnternet Aracılığıyla Temin Etmek	69

Bölüm 6
OKUMA (s.69-116)

I. Okuma Tekniği	69
A. Anayasa Metinleri Nasıl Okunmalı?.....	69
B. Anayasa Mahkemesi Kararları Nasıl Okunmalı?.....	74
C. Bilimsel Eserler Nasıl Okunmalı?.....	78
II. Okumada Mantık Bakımından Dikkat Edilecek Hususlar	81
A. Dilde Çok-Görevliliğe Karşı Dikkatli Olunmalı.....	82
1. Anayasa Metinlerinin Okunmasında Dikkat Edilecek Hususlar.....	86
2. Anayasa Mahkemesi Kararlarının Okunmasında Dikkat Edilecek Hususlar	89
3. Bilimsel Eserlerin Okunmasında	96
B. Kelimelerin Duygusal Etkisine Karşı Dikkatli Olunmalı.....	97
Anayasa Hukuku Kavramlarının Duygusal Etkisi	98
Sosyal Adalet	98
İnsan Hakları	99
Hukuk Devleti	100
Yargı Bağımsızlığı	100
Anayasa Yargısı	101
Dilin Etkileme Amacıyla Kullanılması.....	102
Kesinlik Bildiren Deyimlere Karşı Dikkatle Olunmalı.....	106
Dört Soru	110
Kelimeler Duygusal Yüklerinden Arındırılmalı	110
Yazarın Asıl Maksadı Saptanmalı.....	110
“Pazarıcı Taktiği”ne Karşı Dikkat Edilmeli.....	113
Yazarın Ana İddiası Tespit Edilmeli	114

Bölüm 7
YAZMA (s.117-130)

Atf Usûlleri.....	119
1. Anayasa Maddelerine Atf.....	119
2. Anayasa Mahkemesi Kararlarına Atf Usûlü	120
3. Bilimsel Eserlere Atf Usûlleri	123
Kitaplara Atf Usûlü.....	125
Makalelere Atf Usûlü.....	125
Derlemedeki Bir Çalışmaya Atf.....	125
Yayınlanmış Tebliğe Atf.....	125
Yayınlanmamış Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerine Atf.....	126
İnternet kaynaklarına Atf Usûlü.....	125
Yayınlanmamış Çalışmalara Atf Yapılmaz	128
Dil	129
İmlâ Kılavuzu	130

Bölüm 8
TERMINOLOJİ (s.131-140)

A. “Anayasa” Terimi	131
“ <i>Constitutio</i> ”	131
“ <i>Constitution</i> ”	131
“Kanun-ı Esasî”	132
“Teşkilât-ı Esasiye Kanunu”	132
“Anayasa”	133
Değerlendirme	133
B. “Anayasa Hukuku” Terimi	134
1. “Hukuk-ı Esâsiyye”	134
2. “Esas Teşkilât Hukuku”	134
3. “Ana Hukuk”, “Devlet Ana Hukuku”	136
4. “Anayasa Hukuku”	136
5. “Anayasa Bilimi”	137
6. “Anatüze”	140

Bölüm 9
ANAYASA HUKUKUNUN TANIMI (s.141-145)

1. Fransız Doktrininde Anayasa Hukuku Tanımı	141
2. Türk Doktrininde Anayasa Hukuku Tanımı	142

Bölüm 10
ANAYASA HUKUKUNUN KONUSU (s.147-156)

1. Fransız Anayasa Hukuku Doktrininin Konuları	148
a) Birinci Dönemin Konuları	148
b) İkinci Dönemin Konuları	150
c) Üçüncü Dönemin Konuları	150
2. Türk Anayasa Hukuku Doktrininin Konuları	151
“Anayasa Hukukunun Genel Esasları” Konuları	151
“Türk Anayasa Hukuku” Konuları	152
Karşılaştırma	152
Değerlendirme	153
Pozitivist Teori Açısından Anayasa Hukukunun Konusu	153

Bölüm 11
ANAYASA HUKUKUNDA YAKLAŞIM BİÇİMLERİ (s.157-162)

1. Tarihî Yaklaşım	157
2. Felsefî Yaklaşım	158
3. Sosyolojik Yaklaşım	159
4. Hukukî Yaklaşım	159
Yaklaşımların Eşit Değeri	161
Sonuç: Münhasıran Hukukî Yaklaşım yahut Anayasa Hukukunun “Saf” Teorisi	162

Bölüm 12
ANAYASA HUKUKU İLE DİĞER HUKUK DALLARI ARASINDAKİ
AYRIM (s.163-177)

1. Anayasa Hukuku - Genel Kamu Hukuku Ayrımı	164
2. Anayasa Hukuku - İdare Hukuku Ayrımı	170
3. Anayasa Hukuku - Malî Hukuk Ayrımı.....	175
4. Anayasa Hukuku - Ceza Hukuku Ayrımı	175
5. Anayasa Hukuku - Muhakeme Hukukları Ayrımı	176
6. Anayasa Hukuku - Özel Hukuk Dalları Ayrımı.....	176

Bölüm 13
FRANSIZ ANAYASA HUKUKU DOKTRİNİNİN
GELİŞİMİ (s.179-196)

I. Birinci Dönem: Anayasa Hukukunun Klasik Teorisi.....	180
1. Adhémar Esmein	181
2. Raymond Carré de Malberg.....	181
3. Léon Duguit	182
4. Maurice Hauriou	183
5. Joseph-Barthélemy ve Paul Duez	184
6. Julien Laferrière.....	184
7. Georges Vedel	185
II. İkinci Dönem: Anayasa Hukukunda Siyasal Bilim Yaklaşımı	187
III. Üçüncü Dönem: Yeni Anayasa Hukuku	190
1. Anayasa Hukukunun Niteliğinde Değişme.....	192
2. Anayasa Hukukunun Uygulama Alanında Genişleme.....	193
a) Kurumsal Anayasa Hukuku	193
b) Normatif Anayasa Hukuku	193
c) Maddî Anayasa Hukuku	194
3. Anayasa Hukukunun Diğer Hukuk Dalları Karşısında Üstünlüğü ve Diğer Hukuk Dallarının Anayasallaşması.....	194

Bölüm 14
TÜRK ANAYASA HUKUKU DOKTRİNİNİN GELİŞİMİ (s.197-290)

Osmanlı Devri	197
Cumhuriyetin İlk Dönemi.....	199
I. Birinci Dönem: Dört Büyükler (Başgil, Kubalı, Esen, Arsel).....	200
A. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinde Anayasa Hukuku Doktrini.....	200
1. Ali Fuat Başgil.....	200
2. Hüseyin Nail Kubalı	202
B. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinde Anayasa Hukuku Doktrini.....	204
1. Bülent Nuri Esen.....	204
2. İlhan Arsel	205
Eleştiri	207
İstanbul ve Ankara Ekollerinin Kökleri.....	212

İktisadî ve Ticarî Bilimler Fakültelerinde Anayasa Hukuku Doktrini.....	213
Sadık Tüzel.....	213
Orhan Melih Kürkçüer.....	213
II. İkinci Dönem: Dört Büyüklüklerden Sonra.....	214
A. İstanbul.....	214
1. A. Selçuk Özçelik: Bir Tekrar.....	214
2. Orhan Aldıkaçtı: <i>Exégétique</i> Yaklaşım.....	214
3. Tarık Zafer Tunaya: Türk Anayasa Hukukunda Siyasal Bilim Yaklaşımı.....	216
4. Server Tanilli: İdeolojik Yaklaşım.....	219
5. Erdoğan Teziç.....	221
6. Yıldızhan Yayla.....	223
7. Bakır Çağlar.....	224
8. Naz Çavuşoğlu.....	227
9. İsmet Giritli ve Lale Sarmaşık.....	228
B. Ankara.....	228
1. Mümtaz Soysal.....	229
2. Kemal Dal.....	231
3. A. Şeref Gözübüyük.....	232
4. Ergun Özbudun.....	233
5. Cem Eroğul.....	238
6. Yavuz Sabuncu.....	243
7. Mustafa Erdoğan.....	244
C. İzmir.....	248
1. Özkan Tikveş.....	248
2. Fevzi Demir.....	250
3. Zafer Gören.....	253
Bir Alman Türk Anayasa Hukukçusu: Christian Rumpf.....	255
III. Türk Anayasa Hukuku Doktrininin Genel Değerlendirmesi.....	256
Ankara Ekolü – İstanbul Ekolü?.....	258
A. Eleştiriler.....	260
1. Türk Anayasa Hukukçularının Uluslararası Bilim Dünyasına Katkıları.....	255
Tablo 1: <i>Social Sciences Citation Index</i> 'te Atıf Alan Yazarlar.....	262
Tablo 2: <i>Social Sciences Citation Index</i> 'e Göre Atıf Alan Çalışmalar... ..	263
2. Bilimsel Yazma Kurallarına Uymama.....	266
3. Nakilcilik ve Orijinallikten Yoksunluk.....	267
4. Bulanıklık.....	268
5. “Ders Notu” Çıkmazı.....	168
6. Değer Yargıları.....	270
7. Türk Anayasa Hukuku Doktrini Kendisiyle İnceleme Konusunu Karıştırmaktadır.....	272
8. Metot Bağdaştırmacılığı.....	273
9. Televizyon Tartışmaları, Gazete Yazıları.....	274
10. Anayasa Hukukçularının Türk Siyasal Hayatı Üzerindeki Etkisi.....	275

B. Öneriler	279
Yeni Türk Anayasa Hukuku Doktrini Kurulurken	279
1. Doktrinin Dökümü	281
2. Metodoloji	281
3. “Türk Anayasa Hukuku Dergisi”	282
4. “Türk Anayasa Hukukçuları Derneği”	284
5. Yabancı Literatür	284
6. Yabancı Dil	286
7. Öğretim Elemanlarının Seçilmesi	287
8. Öğretim Elemanlarının Mesleklerinde İlerlemeleri	288
9. Tam Gün Çalışma Esası	290
Sonuç	291-297
Bibliyografya	299-308
Dizin	309-313
Yazarın Özgeçmişi ve Yayın Listesi	314-315

SONUÇ

Metodoloji bir hedefe varmak için takip edilecek yolların tümünün incelenmesidir. Anayasa hukukçusunun ikili bir hedefi vardır. Bir bilim adamı olarak anayasal normların neden ibaret olduğu konusunda bilgiye ulaşmak ve bir yazar olarak elde ettiği bilgiyi okuyucularına aktarmaktır. Anayasa hukukçusunun bu ikili hedefine ulaşmak için takip etmesi gereken yolların neler olduğu bu çalışmamızda araştırılmıştır.

1. Anayasa hukukunun hedefi, her şeyden önce sahip olunan hukuk anlayışına göre değişmektedir. Bu nedenle, çalışmamızın birinci bölümünde, tabîi hukuk anlayışı eleştirilmiş, bu anlayışın karşısında pozitivist teori savunulmuştur. Pozitivist teoriye göre, anayasa hukuku, ancak objektif olarak bilinebilir bir şeyi incelemeyi hedefleyebilir. Değerler anayasa hukuku tarafından incelenemez; zira, değerler objektif olarak bilinebilir şeyler değildir. Çünkü, değerler ya yoktur, ya da görecelidirler. Olmayan, yahut olsa bile kişiden kişiye, toplumdan topluma veya zamandan zamana değişen şeyler bilimin inceleme konusu olamazlar. Anayasa hukuku eğer bir bilim olmak istiyorsa, değerleri değil, devlet tarafından konulmuş (pozitif) olan anayasal normları incelemeyi hedeflemelidir. O halde anayasa hukukunun konusunu pozitif anayasa normları oluşturur. Bu normlar, anayasa hukukçuları tarafından değil, kurucu iktidar tarafından konulur. Anayasa hukukunun hedefi, kurucu iktidar tarafından konan bu normları incelemek tasvir etmekten ibarettir; anayasa hukuku bu normları eleştirmeye, onları değiştirmeye yeltenmemelidir. Zira pozitivist teoriye göre bilimin görevi konusunu sadece tanımdır. Nihayet anayasa hukuku bu hedefine ancak uygun bir yolla ulaşabilir. Bu yol da saf hukukî yoldur. Anayasa hukuku kendisine yabancı olan, tarihî, felsefî, siyasî unsurlardan arınmalı, saf olmalıdır. Pozitivist teori hedefe ancak tek bir yolla ulaşılacağını düşünür; yöntem bağdaştırmacılığını (*syncrétisme*) reddeder. Bu nedenle, pozitivist teori hedefe ulaşmak iddiasında bulunan tarihî, felsefî ve sosyolo-

jik yöntemleri reddeder. Hedefe varmanın yolunun hukukun “saf” pozitivist teorisi olduğunu düşünür.

2. Anayasalar, Anayasa Mahkemesi kararları ve anayasa hukuku doktrini yazıları cümlelerden oluşur. Cümleler mantık bakımından bir önermedir. Bu önermelerin doğru veya geçerli olmaları gerekir. Bu ise önermeler mantığının konusuna girer. O halde anayasa hukukunda hedefe varmanın şartlarından biri mantıkî doğruluktur. Bu nedenle, çalışmamızın *ikinci bölümü* mantığa adanmıştır. Bu bölümde, önermelerin ne olduğu, kaç çeşit önerme bulunduğu, anayasaların, anayasa mahkemesi kararlarının ve anayasa hukuku doktrinin hangi tür önermeler kullandığı incelenmiştir. Anayasalar, anayasa mahkemesi kararları *yaptırmalı*; anayasa hukuku doktrini ise *bildirmeli* önermeler kullanırlar. Yaptırmalı önermeler ile bildirmeli önermelerin geçerlilik kriterleri farklıdır. Bildirmeli önermeler doğru veya yanlış olabilirler. O halde anayasa hukuku doktrininin yazılarının doğruluğu veya yanlışlığı tartışılabilir. Oysa yaptırmalı önermeler doğru veya yanlış değil; ancak geçerli veya geçersiz olabilirler. Bir anayasa normu geçerliliğini kurucu iktidarın iradesinden; bir anayasa mahkemesi kararı da geçerliliğini anayasanın bir normundan alır. Bir anayasa normunun ve keza bir anayasa mahkemesi kararının doğru veya yanlışlığını tartışmanın bir anlamı yoktur. Buradan şu metodolojik sonuç çıkmaktadır: Anayasa hukuku, kendisine hedef olarak anayasayı ve anayasa mahkemesi kararlarını eleştirmek gibi bir amaç belirleyemez. Doğru veya yanlış olması söz konusu olamayan bir şeyi eleştirmenin anlamı yoktur.

3. Üçüncü bölümde bir anayasal meselenin nasıl çözüleceği araştırılmıştır. Bir anayasal meseleyi çözmeyi hedefleyen anayasa hukukçusu şu üç sorudan oluşan yolu takip etmesi gerekir.

- a) Mesele hakkında anayasada kural var mı?
- b) Mesele hakkında Anayasa Mahkemesi kararı var mı?
- c) Mesele hakkında doktrinde ileri sürülen görüşler nelerdir?

Eğer çözümü hedeflenen mesele hakkında anayasada kural var ise, meselenin çözümünün o kurala göre olacağını söyleyebiliriz. Eğer o mesele hakkında anayasada kural yok, ama Anayasa Mahkemesi kararı varsa, mesele Anayasa Mahkemesinin daha önceki kararına göre çözümlenecektir. Nihayet, mesele hakkında anayasada kural yok ve Anayasa Mahkemesi kararı da yoksa, çözümü hedeflenen

mesele hakkında doktrinde ileri sürülen görüşlerin neler olduğunu bakmak gerekir.

4. Yukarıdaki üç soruyu cevaplamayı hedefleyen anayasa hukukçusu şu üç soruyu sırasıyla sorması ve onları cevaplamaya çalışması gerekir:

- a) Mesele hakkında anayasada kural olup olmadığını nereden ve nasıl öğrenebilirim?
- b) Mesele hakkında Anayasa Mahkemesi kararı olup olmadığını nereden ve nasıl öğrenebilirim?
- c) Mesele hakkında doktrinde ileri sürülen görüşleri nereden ve nasıl öğrenebilirim?

Bu soruları cevaplamayı hedefleyen anayasa hukukçusunun bakması gereken yerler vardır. Biz bu yerlere, “anayasa hukukunun bilgi kaynakları” deriz. İşte dördüncü bölümde anayasa hukukunun bilgi kaynakları araştırılmıştır. Anayasaların bilgi kaynakları resmî ve özel olmak üzere ikiye ayrılır. Resmî kaynaklar, Resmî Gazete ve Düsturdur. Özel kaynaklar ise anayasa derlemeleridir. Anayasa Mahkemesi kararlarının bilgi kaynakları da resmî ve özel olmak üzere ikiye ayrılabilir. Resmî kaynak, Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisidir. Özel kaynaklar ise özel kişiler tarafından yapılan Anayasa Mahkemesi kararları derlemeleridir. Bilgi kaynakların üçüncü grubu bilimsel eserlerdir. Bilimsel eserlerin başlıca türleri sistematik eserler, monografiler ve makalelerdir.

5. Anayasa hukuku alanında bilgi kaynaklarının çeşitlerini bilen anayasa hukukçusu, bu bilgi kaynaklarına ulaşma hedefine varması için, ilkönce bu kaynakları *taraması*, sonra da tarama sonucunda tespit ettiği kaynakları bilfiil *temin etmesi* gerekmektedir. İşte çalışmamızın beşinci bölümünde bilgi kaynaklarını tarama ve temin etme yolları açıklanmıştır. Kaynak taramanın en bilinen yolu, kütüphaneye giderek, kütüphane kataloglarından tarama yapmaktır. Kataloglarda iki çeşittir. Çekmeceli kataloglar ve bilgisayarlı kataloglar. Birincilerde tarama, fişlerin sıralı bulunduğu çekmecelerden yapılır, ikincilerde ise bilgisayar ile yapılır. Günümüzde kütüphanelere gitmeden de kütüphanenin bilgisayar ortamında hazırlanmış olan kataloğuna internet aracılığıyla girip kaynak taraması yapmak birçok kütüphane için mümkündür. Kaynak taramanın diğer bir yolu, bibliyografyalardan kaynak taramasıdır. ULAKBİM aracılığıyla kaynak taraması

yapmak da mümkündür. Nihayet günümüzde internet aracılığıyla da kaynak taraması da yapılabilir. Taranılan konu bir arama motoruna yazılarak tarama yapılır. Tarama sonucunda tespit edilen kaynaklara bizzat ulaşmak gerekir. Bunun bir yolu piyasadan kitabı satın alınmasıdır. Ancak kitapları kütüphanelerden temin etmek çeşitli nedenlerden dolayı kaçınılmazdır. Kütüphaneler, millî kütüphane, halk kütüphaneleri ve üniversite kütüphaneleri olarak üçe ayrılır. Günümüzde birçok kaynağı da internet aracılığıyla temin etmek mümkündür.

6. Kaynakları temin eden araştırmacının anayasa hukuku bilgisi-ne ulaşması için temin ettiği kaynakları okuması gerekir. Çalışmamızın *altıncı bölümünde* anayasa hukuku kaynaklarının nasıl okunacağı gösterilmiştir. Anayasa hukukunun değişik kaynaklarını okumanın değişik teknikleri vardır. Diğer yandan yazar tarafından kandırılmak için okuyucunun mantık bakımından dikkat etmesi gereken bir takım hususlar vardır. Dilin bildirme, belirtme, yaptırma gibi üç ayrı görevi vardır. Bu üç görev içinde üç ayrı dil kullanılır: Bilim dili, sanat dili ve normatif dil. Birincisi bildirmeli önermeler, ikincisi belirtmeli önermeler, üçüncüsü ise yaptırma önermelerden oluşur. Okuyucularını kandırmak isteyen yazarlar, dilin bu çok görevliliğini kötüye kullanırlar. Gerçeği bulmayı hedefleyen okuyucunun, dilin çok görevliliğinin ve etkileme gücünün kötüye kullanılmasına karşı uyanık olması gerekir. Bir yazıyı okurken okuyucunun şu dört soruyu sormasında yarar vardır:

- a) Bu yazıyı daha nötr, yani duygusal etkiden arınmış bir hale nasıl çevirebilirim?
- b) Yazar bu yazıyı ne maksatla yazmıştır?
- c) Öne sürdüğü iddialar nelerdir? Bunlar ispatlanmış mı?
- d) Yazarın ana iddiası ispatlanmış mı?

7. Nihayet bilgi kaynaklarını okuyup bilgiye ulaşan anayasa hukukçusunun ikinci hedefi, ulaştığı bu bilgileri başkalarına aktarmaktır. Bilgileri başkalarına aktarmanın bilim alanındaki yolu ise yazmadır. Ulaştığı bilgileri başkalarına doğru bir şekilde aktarmayı hedefleyen anayasa hukukçusunun izleyeceği bir takım yollar vardır. Bu yollara kısaca “bilimsel yazma kuralları” denir. Bu kuralları ayrıntılarıyla incelemek şüphesiz konumuzu aşardı. Biz sadece anayasa hukuku alanında izlenmesini uygun gördüğümüz usûlleri inceledik. Bu arada atıf usûlleri bakımından kendi tercihlerimizi örnekleriyle

göstermeye çalıştık. Her halükarda, bilimsel yazma kurallarına uyulmalı ve kurallar olabildiği ölçüde standartlaştırılmalıdır.

8. Sekizinci bölümde “constitution”, “anayasa”, “esas teşkilât kanunu”, “kanun-ı esası”, “droit constitutionnel”, “anayasa hukuku”, “esasiye hukuku (hukuk-ı esasiye)”, “esas teşkilât hukuku”, “devlet ana hukuku”, “ana hukuk”, “anayasa bilimi”, “anatüze” gibi terimler üzerinde durulmuştur.

9. Dokuzuncu bölüm anayasa hukukunun tanımı sorununa adanmıştır. Çeşitli yazarlardan değişik anayasa hukuku tanımları alınmış ve şu ortak anayasa hukuku tanımına ulaşılmıştır: Anayasa hukuku, yasama, yürütme ve yargı gibi devletin temel organlarının kuruluşunu, işleyişini ve bu organlar arasındaki karşılıklı ilişkileri ve devlet karşısında vatandaşların temel hak ve özgürlüklerini düzenleyen hukuk kurallarını inceleyen bir bilimdir.

10. Çalışmamızın onuncu bölümü anayasa hukukunun konusu sorununa tahsis edilmiştir. Fransız anayasa hukuku doktrini ve Türk anayasa hukuku doktrininin incelediği konular olabildiğince kapsayıcı bir liste halinde verilmiştir.

11. Çalışmamızın onbirinci bölümünde anayasa hukukunda yaklaşım sorunu incelenmektedir. Anayasa hukukunda tarihî, felsefî, sosyolojik ve hukukî olmak üzere başlıca dört değişik yaklaşım kullanılmaktadır. Kanımızca, anayasa hukukuna tarihî, felsefî, sosyolojik açılardan değil, sadece hukukî açıdan yaklaşılmalıdır. Hukukî yaklaşım da kendi içinde, genel teori ve dogmatik açı olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Anayasa hukukunun genel esaslarının yaklaşımı genel teori yaklaşımı, Türk anayasa hukukunun yaklaşımı ise hukuk dogmatik yaklaşımıdır.

12. Anayasa hukuku ile diğer hukuk dalları arasındaki ayrım sorunu, çalışmamızın onikinci bölümünün konusunu oluşturmuştur. Anayasa hukukunun kendi alanı ile komşu bilim dallarının alanı arasındaki sınır çizgisi yer yer belirsizdir. Bir yandan anayasa hukuku ile genel kamu hukuku, diğer yandan da anayasa hukuku ile idare hukuku arasında konu tedahülleri ve sınır uyuşmazlıkları vardır. Bu sınır sorununu çözmek çok kolay değildir.

13. Çalışmamızın son iki bölümünde anayasa hukuku doktrininin gelişimi incelenmiştir. Onüçüncü bölümde Fransız anayasa hukuku

doktrininin başlangıcından bu güne kadar izlediği seyir, üç ayrı döneme ayrılarak açıklanmıştır. Başlangıçtan 1950’li yıllara kadar süren birinci döneme klasik teori ismi verilmektedir. Bu dönemin en önemli özelliği anayasal metinlerin incelenmesine büyük önem vermesidir. Bu dönemde Fransız anayasa hukuku doktrini en üst düzeyine ulaşmıştır. Carre de Malberg, Duguit, Hauriou gibi önemli yazarlar bu dönemin yazarlarıdır. 1950’li yıllardan 1980’lere kadar devam eden ikinci dönemin ayırıcı özelliği siyasal bilim yaklaşımının anayasa hukukuna egemen olmasıdır. Bu dönemin öncülüğünü Maurice Duverger yapmıştır. 1980’lerden itibaren Fransa’da temsilciliğini Louis Favoreu’nün yaptığı üçüncü dönem başlamıştır. Bu döneme “yeni anayasa hukuku” dönemi ismi verilmektedir. Bu yeni anayasa hukuku siyasal bilim yaklaşımına karşıdır. Anayasal metinlerin incelenmesine verdiği önem bakımından klasik teoriye daha yakın görünür. Ancak klasik teoriden farklıdır. Zira yeni anayasa hukukunun incelediği anayasal normlar, anlamı anayasa yargısı organları tarafından tespit edilmiş, yani yorumlanmış anayasal normlardır. Yeni anayasa hukuku, anayasa yargısı organlarının kararlarının incelenmesine büyük önem verir. Yeni anayasa hukukuna göre anayasa hukukunun bir kaynağı anayasa metinleri ise, ikinci kaynağı anayasa mahkemesi kararlarıdır. Bu nedenle yeni anayasa hukukuna içtihadî anayasa hukuku da denmektedir. Yeni anayasa hukukuyla, anayasa hukukunun uygulama alanı da genişlemiş, anayasa hukuku diğer hukuk dalları karşısındaki üstünlüğünü kabul ettirmiş, diğer hukuk dallarının temel ilkeleri belirli ölçüde anayasallaşmıştır.

14. Çalışmamızın ondördüncü ve son bölümünde Türk anayasa hukuku doktrininin tarihsel gelişimi açıklanmaya çalışılmıştır. Bu bölümde ilk önce kendilerine “dört büyükler” ismini verdiğimiz Başgil, Kubalı, Esen ve Arsel sırasıyla incelenmiş ve eleştirilmiştir. Bu yazarlardan sonra gelen yazarlar ise İstanbul, Ankara ve İzmir şeklinde gruplara ayrılarak incelenmiş ve eleştirilmiştir. Türk anayasa hukuku doktrinine yönelttiğimiz eleştiriler arasında bu doktrinin bilimsel düzey düşüklüğü, “ders notu” çıkmazı içinde bulunuşu, nakilciliği, bulanıklığı, değer yargılarıyla iç içe oluşu, inceleme konusuyla kendisini karıştırması, metot bağdaştırmacılığı, gazete yazılarına saplanmışlığı, siyasal hayat üzerinde anayasa hukukçularının etki yapmaları veya yapmak istemeleri sayılabilir. Bu bölümde Türk anayasa hukuku doktrini düzeyini yükseltmek verimini artırmak için bir

takım öneriler geliştirilmeye çalışılmıştır. Bunlar arasında, bir “Türk Anayasa Hukuku Dergisi”nin çıkarılması, bir “Türk Anayasa Hukukçuları Derneği”nin kurulması, yabancı literatür olarak İngilizceye ağırlık verilmesi, yabancı dile gereğinden fazla önem verilmemesi ve özellikle mesleğe yeni başlayan araştırma görevlileri için yabancı dil bilme şartının aranmaması, araştırma görevlilerinin kayırmacılığa imkan vermeyen TUS benzeri merkezi bir test sınavıyla alınmaları, öğretim elemanlarının meslekî ilerlemelerinde yayın sayısı gibi objektif ve niceliksel ölçülere bakılması sayılabilir.

DİZİN

- 1876 Kanun-ı Esasîsi, 31
1921 Teşkilât-ı Esasiye Kanunu, 32
1924 Teşkilât-ı Esasiye Kanunu, 32
1945 Anayasası, 32
1961 Anayasası, 33
1982 Anayasası, 34
1982 Anayasasının “Başlangıç”
Bölümü, 87
A.B.D., 50
Açık Raf, 63
Adalet, 8
Afrika Anayasaları Derlemeleri, 39
Ağaoğlu, 134
AJDA, 53
Akad, 42
Akbay, 164
Aldıkaçtı, **215**
Alfabetik Kataloglar, 55
Alman Federal Anayasa Mahkemesi, 45
Amayasa, 105
Amerikan Bağımsızlık Bildirisi, 84
Amerikan Federal Yüksek Mahkemesi
Kararları, 44
AMKD, 121
Ampirik Tutarlılık, 161
Ana Hukuk, 136
Ana İddia, 115
Anatüze, 140
Anayasa Bilimi, 137, 225
Anayasa Derlemeleri, 34
Anayasa Hukukçularının Türk Siyasal
Hayatı Üzerindeki Etkisi, 275
Anayasa Hukuku - Ceza Hukuku, 175
Anayasa Hukuku - Genel Kamu
Hukuku, 164
Anayasa Hukuku - İdare Hukuku
Ayrımı, 170
Anayasa Hukuku - Malî Hukuk, 175
Anayasa Hukuku - Muhakeme
Hukukları, 176
Anayasa Hukuku - Özel Hukuk Dalları,
176
Anayasa Hukuku Bilimi Önermelerinin
Geçerlilik Kriteri, 23
Anayasa Hukuku Dergileri Nerede
Bulunur, 65
Anayasa Hukuku Dogmatığı, 160
Anayasa Hukuku Terimi, 134
Anayasa Hukukunda Siyasal Bilim
Yaklaşımı, 187
Anayasa Hukukunda Yaklaşım
Biçimleri, 157
Anayasa Hukukunun “Saf” Teorisi, 162
Anayasa Hukukunun Diğer Hukuk
Dalları Karşısında Üstünlüğü, 194
Anayasa Hukukunun Genel Esasları,
151
Anayasa Hukukunun Genel Teorisi, 161
Anayasa Hukukunun Konusu, 147
Anayasa Hukukunun Niteliğinde
Değişme, 192
Anayasa Hukukunun Tanımı, 141
Anayasa Hukukunun Uygulama
Alanında Genişleme, 193
Anayasa Maddelerine Atıf, 119
Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi,
41, 121
Anayasa Mahkemesi Kararları, 40, 74
Anayasa Mahkemesi Kararlarına Atıf
Usulü, 120
Anayasa Mahkemesi Kararlarının Dili,
21
Anayasa Mahkemesi Kararlarının
Okunması, 89
Anayasa Mahkemesi Kararlarının
Önemi, 40
Anayasa Metinleri Nasıl Okunmalı, 70,
87
Anayasa Metinlerinin Önemi, 28
Anayasa Yargısı, 53, 102
Anayasa Terimi, 131
Anayasal Meseleler, 25
Anayasal Meselelerin Çözümü, 25
Anayasalar, 28

- Anayasaların Dili, 21
 Ankara Ekolü, 258
 Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
 Kütüphanesi, 57, 62
 Annuaire international de justice
 constitutionnelle, 45
 Aral, 164
 Arama Motorları, 59
 Arsel, 143, 173, **205**
 Asıl Gerekçe, 75
 Asıl Maksad, 111
*Association française de science
 politique*, 188
*Association française des
 constitutionnalistes*, 196
 Atay, 35
 Atif Usulleri, 119
 Avrupa Anayasaları Derlemeleri, 38
 Aykonu, 42
 Aynı Kaynağa Tekrar Atf, 127
 Ayrım, 163
 Bağlaç Yöntemi, 123
 Basit İdarî Makamlar, 171
 Bastid, 38
 Başgil, 137, 142, 172, 200
 Batuhan ve Grünberg, 85, 98
 Batum, 35
 Belçika, 49
 Bent, 71
 Bentham, 10
 Bibliyografya, 129
 Bibliyografyalardan Kaynak Tarama, 57
 Bildirmeli Önermeler, 22
 Bilgi Kaynakları, 27
 Bilgi Kaynaklarının Taranması, 55
 Bilgisayarla Tarama, 56
 Bilim Dili, 21
 Bilim ile Bilimin Konusu, 16
 Bilimde Saflık, 17
 Bilimin Görevi, 16
 Bilimin Konusu, 14
 Bilimsel Eserler Nasıl Okunmalı, 78
 Bilimsel Eserler, 46
 Bilimsel Eserlere Atf Usulleri, 123
 Bilimsel Eserlerin Çeşitleri, 46
 Bilimsel Eserlerin Dili, 21
 Bilimsel Eserlerin Okunması, 96
 Bilimsel Yazma Kuralları, 117
 Blausten, 39
 Bobbio, 11
 Bordeaux Hukuk Fakültesi, 182
 Bordeaux Okulu, 186
 Bulanıklık, 268
*Bulletin de jurisprudence
 constitutionnelle*, 45
Bundesverfassungsgericht, 45
 Bühler, 20
 Carnap, 7
 Carré de Malberg, 181
 Celaledin Arif, 198
Cercle de Vienne, 7
Chicago Manuel of Style, 124
Conseil Constitutionnel, 43, 191
Conseil d'Etat, 121
Constituer, 131
Constitutio, 131
Constitution, 131
 Cumhuriyet Devri, 199
 Çağdaş Uygarlığın Gerekleri, 90
 Çağdaş Uygarlığın Oluşum Ve Gelişim
 Süreci, 90
 Çağlar, 140, **224**
 Çavuşoğlu, **227**
 Çekmecelerden Tarama, 55
 Dabin, 194
 Dal, 137, **231**
 Danışma Meclisi Tutanak Dergisi, 30
 Danıştay Dergisi, 42
 Dareste, 38
 Değer Yargıları, 11, 270
 Değerler Alanında Yokluk Tezi, 11
 Değerlerin Bilinemezliği İlkesi, 11
 Delpérée, 38
 Demir, **250**
 Dergiler, 51
 Derlemedeki Bir Çalışmaya Atf, 125
 Ders Notu Çıkmazı, 268
 Devlet Ana Hukuku, 136
 Devletin Yüksek Organizasyonu, 142
 Devletin Yüksek Organları, 141, 171
 Dictionnaire constitutionnel, 54
 Diğer Hukuk Dallarının
 Anayasallaşması, 194
 Dilin Belirtme Görevi, 20, 82

- Dilin Bildirme Görevi, 20, 82
 Dilin Etkileme Amacıyla Kullanılması, 103
 Dilin Görevleri, 20
 Dilin Yaptırma Görevi, 20, 82
 Dinçkol, 42
 Dinî Eğilim, 112
 Dizin, 129
 Doçentlik Tezi, 128
 Doktora Tezlerine Atf Usûlü, 126
 Doktrin, 26
 Doktrinin Dökümü, 281
 Dört Büyükler, 200
 Dört Büyüklerden Sonra, **214**
 Dört Soru, 111
Droit constitutionnel, 131
Droit imparfait, 194
 Duez, 184
 Duguit, 141, **182**
 Duhamel, 54
 Duverger, 39, **187**
 Duvergercilik, 188
 Duvergerismo, 188
 Duyusal Yük, 98
 Dünya Anayasaları Derlemeleri, 38
 Düstur, 29
 Eksik Hukuk, 194
 Eleştiriler, 260
 Emotive Charge, 98
 Emotive Impact, 98
 Erdoğan, 139, **244**
 Eroğul, 140, **238**
 Esas Teşkilât Hukuku, 134
 Esen, 133, 143, **204**
 Esmein, 141, **181**
 Etnik Grup, 113
Existence matérielle, 28
 Favoreu, **191**
 Felsefî Açık, 158
 Felsefî Yaklaşım, 158
 Ferrare Üniversitesi, 179
 Fıkra, 71
 Fihrist, 129
 Fişekçi, 65
 Flanz, 39
 Fonksiyonel Açık, 147
 Frank, 7
 Frankena, 12
 Fransa'da Anayasa Hukuku Eserleri, 48
 Fransız Anayasa Hukuku Dergileri, 53
 Fransız Anayasa Hukuku Doktrini Konuları, 148
 Fransız Anayasa Hukuku, 179
 Fransız Anayasa Konseyi Kararları, 43
 Fransız Anayasa Konseyi, 43
 Fransız Doktrininde Anayasa Hukuku Tanımı, 141
 Gazete Yazıları, 274
 Genel Kamu Hukuku, 164
 Gerçek Sözcüğü, 104
 Giritli, **228**
 Gören, **253**
 Gözler, 36, 44
 Gözübüyük, 36, 144, **232**
Grands pouvoirs publics, 171
 Grünberg, 85, 103
 Guizot, 180
 Gürbüz, 38
 Hafizoğulları, 10
 Hahn, 7
 Hakimler Ve Savcılar Yüksek Kurulu, 101
 Hauriou, 183
 Heraclite, 14
 Hirş, 2
 Hukuk Devleti, 100
 Hukuk Dogmatizmini, 160
 Hukuk Genel Teorisi, 160
 Hukuk-ı Esâsiyye, 134
 Hukuki Pozitivizm, 12
 Hukukî Yaklaşım, 159
 Hume Kanunu, 8
 Hükûmet ile İdare Arasındaki Fark, 171
 Hükûmet Etmek, 172
 İç Mantıkli Tutarlılık, 161
 İçtihadî Anayasa Hukuku, 192
 İdare Etmek, 172
 İdare Hukuku, 170
 İdarî İşler, 172
 İdeolojik Yaklaşım, **219**
 İkinci Dönem, 187
 İkinci Dönemin Konuları, 150
 İndeksleme, 81
 Index, 129

- İngiltere, 50
İnsan Hakları Kavramı, 100
Institutions politiques, 188
Instrumentum, 29
İnternet ile Kaynak Tarama, 59
İnternet Kaynaklarına Atf Usûlü:, 126
İnternet, 66
İnternette Kaynak Tarama, 57
İnternette Anayasalar, 37
İnternette Aracılığıyla Mevzuatın Temin Edilmesi, 67
İnternette Yabancı Anayasalar, 39
İstanbul Ekolü, 258
İsviçre, 50
İtalyan Anayasa Mahkemesi Kararları, 45
Jefferson, 84
Joseph-Barthélemy, 184
Jugements de fait, 11
Jugements de valeur, 11
Jürisprüdansiyel, 192
Kan, 116
Kanun-ı Esâsî, 132
Kapalı Raf, 63
Karamustafaoğlu, 36
Kararların İsimlendirilmesi Sorunu, 121
Karayaçın, 1, 2
Karşı Oy Yazıları, 78
Kaynak Taraması, 55
Kaynak Temin Etme, 60
Kelime Oyunları, 105
Kelimelerin Duygusal Etkisine Karşı Dikkatli Olunmalı, 98
Kelsen, 10, 13, 14, 17
Kenar Başlıkları, 70
Kesinlik Bildiren Deyimlere Karşı Dikkatli Olunmalı, 107
Keyman, 3
Kısaltmalar, 118
Kili, 36
Kitaplara Atf Usûlü:, 125
Klasik Doktrininin Konuları, 149
Klasik Dönem, 148
Klasik Teorisi, 180
Kocahanoğlu, 37
Kubalı, 140, 173, **202**
Kurban, 105
Kurumsal Anayasa Hukuku, 193
Kutsal Türk Devleti, 87
Kürkçüer, 143, 137, 213
Kütüphane Kataloglarından Kaynak Taraması, 55
Kütüphaneler Arası Ödünç Servisi, 65
Kütüphaneler, 61
L. Ed.: United States Supreme Court Reports, Lawyers' Edition, 44
Laferrrière, 141, 171, **184**
Lavroff, 39, 189, 196
Lex imperfecta, 194
Logical Positivism, 7
Lütem, 38
Madde, 71
Maddî Anayasa Hukuku, 194
Maden Kanunu, 93
Madencilik Sektörü, 93
Makaleler, 51
Makalelere Atf Usûlü, 125
Malî Hukuk, 175
Mantık, 19
Mantıkçı Pozitivizm, 7
Meny, 39
Meta-Etik Görecelilik, 12
Methodos, 1
Metin Sapkınları Zamanı, 180
Metod Bağdaştırmacılığı, 17, 162, 273, 274
Metod, 1
Metodoloji, 1
Mezhep, 113
Mirkine-Guetzévitch, 38
Millî Kütüphane, 57, 61
Monografiler, 50
Moore, 12
Mutlak Değerler, 10
Münhasıran Hukukî Yaklaşım, 162
Nakilcilik, 267
Naturalistic Fallacy, 12
Neurath, 7
Normatif Anayasa Hukuku, 193
Normatif Dil, 21
Normatif Görecelilik, 12
Notes et Etudes Documentaires, 53
Oberdorff, 38
Obiter dictum, 74, 75

- Okandan, 164
Okuma Tekniği, 69
Okuma, 69
Okumada Mantık Bakımından Dikkat Edilecek Hususlar, 82
Olgusal Yargılar, 11
Opalek, 13
Organes Supérieurs De l'Etat, 141
Organik Açığı, 147
Osman Sermet, 198
Osmanlı Devri, 197
Öğretim Elemanlarının Seçilmesi, 287
Öğretim Elemanlarının Terfileri, 288
Ölçü Norm, 75
Ölümler, 116
Öneriler, 279
Önerme, 19
Özbudun, **233-238**
Özçelik, 137, 144, **214**
Özden, 96, 106
Özel Kaynaklar, 34
Özer, 134
Özkul, 42
Öztürk, 36
Pactet, 39
Pazarıcı Taktiği, 114
Peaslee, 39
Peiser, 39
Petit Robert, 132
Pouvoirs, 53
Pozitivist Teori, 7
Pozitivist Teorinin Üç Temel Özelliği, 7
Proposition, 19
Pureté, 162
Ratio decidendi, 74, 75
Recueil Dalloz-Sirey, 53
Recueil des décisions du conseil constitutionnel, 43
Referans Norm, 76
Reichenbach, 7
Resmî Gazete, 29
Resmî Kaynaklar, 29
Retorik, 103
Revue du droit public, 53
Revue française de droit administratif, 53
Revue française de droit constitutionnel, 53
Revue française de science politique, 53
Reyntjens, 39
RG, 121
Rossi, 180
Rumpf, **255**
Russell (Bertrand), 7
S. Ct.: Supreme Court Reporters, 45
Sabuncu, **243**
Safalık, 17, 162
Sammlung der Entscheidungen des Bundesverfas-Sungserichts, 45
Sarmaşık, **228**
Savaş, 92
Savcı, 105
Schlick, 7
Simplees autorités administratives, 171
Sistematiik Eserler, 46
Sistematiik Kataloglar, 56
Siyasal Eğilim, 111
Siyasal Kurumlar, 188
Siyasî İşler, 172
Social Sciences Abstracts, 58, 264
Social Sciences Citation Index, 58, 262-265
Sosyolojik Yaklaşım, 159
Soysal, **229**
Sözlükler, 54
Strasbourg Okulu, 186
Süreli Yayınlar, 51
Syncretisme, 17, 162, 274
Tabii Hukuk Doktrini, 10
Tabii Hukuk, 8
Tabii Hukukun Reddi, 7
Tabii Safsata, 12
Tali Gerekke, 75
Tanilli, 37, 86, 97, 104, 115, **219**
Tanrı, 9
Tarihî Açığı, 157
Tarihî Değerlendirmeler, 94
Tarihî Yaklaşım, 157
Tartışmayı Gerektirmeyecek Derecede Açık, 108
Tasviri Görecelilik, 12
TBMM Tutanak Dergisi, 30
TEK'in Özelleştirilmesi, 91

- Temsilciler Meclisi Tutanak Dergisi, 30
Terminoloji, 131
Teşkilât-ı Esâsiyye Kanunu, 132, 133
Teşkilât-ı Esâsiyye, 133
Teziç, 144, **221**
Tikveş, 144, **248**
Toulouse Hukuk Fakültesi, 183
Toulouse Okulu, 186
Tunaya, 144, **216**
Turhan, 36, 45
Turpin, 180
Tutanak Dergisi, 30
Türk Anayasa Hukukçuları Derneği, 284
Türk Anayasa Hukuku Dergisi, 282
Türk Anayasa Hukuku Doktrininin Genel Değerlendirmesi, 258
Türk Anayasa Hukuku Doktrininin Konuları, 151
Türk Anayasa Hukuku, 152, 197
Türk Anayasa Mahkemesi Kararları, 41
Türk Anayasaları, 29
Türk Dergileri, 51
Türk Doktrininde Anayasa Hukuku Tanımı, 142
Türk Hukuk Siteleri, 66
Türk Kütüphanelerinin Fakirliği, 64
Türkiye'de Anayasa Hukuku Eserleri, 46
Tüzel, 143, **213**
U. S.: United States Reports, 44
ULAKBİM, 59
Uman, 133
Umumi Amme Hukuku, 164
United States Supreme Court, 44
Üç Soru, 27
Üçüncü Dönem, 190
Üniversite Kütüphaneleri, 62
Üskül, 105, 142, 172, 185
Vérification empirique, 11
Viyana Çevresi, 7
Wiener Kreiss, 7
Wroblewski, 13
Yabancı Anayasa Yargısı Organlarının Kararlarının Bilgi Kaynakları, 43
Yabancı Anayasalar, 37
Yabancı Dil, 286
Yabancı Hukuk Siteleri, 67
Yabancı Literatür, 284
Yaklaşım Açılımları, 157
Yaklaşımların Eşit Değeri, 161
Yaptırmalı Önermeler, 22
Yargı Bağımsızlığı, 100
Yayınevleri, 60
Yayınlanmamış Çalışmalar, 128
Yayınlanmamış Yüksek Lisans Ve Doktora Tezlerine Atıf Usûlü, 126
Yayınlanmış Tebliğe Atıf:, 125
Yayla, **223**
Yazma, 117
Yeni Anayasa Hukuku, 190
Yeni Anayasa Hukukunun Konuları, 150
Yeni Türk Anayasa Hukuku Doktrini Kurulurken, 279
Yüksek Teşkilât, 171
Yüzbaşıoğlu, 35
Zabıt Ceridesi, 30